

Búskaparliga fræls vælfærd

Oddagrein

Landsstevna Javnaðarflokksins skal í dag taka nakrar sera týðandi avgerðir.

Eitt er tað, sum Jóannes Eidesgaard hevur boðað frá, at stevnan skal taka stóðu til, hvussu hansara framtíðarsamstarv eigur at vera við danska Javnaðarflokkin í Fólkatunginum.

Okkara ráð til landsstevnu hjá Javnaðarflokkinum skulu vera, at tey skulu heita á Jóannes Eidesgaard um at fáa hetta samstarv í rættlag aftur. Bankamálið og ósemjurnar í kjalaværrinum á kreppuni eru nú farnar afturum - og vit eiga tí at líta fram eftir. Men tó skal stevnan ikki áleggja fólkatingsmanninum at fara upp í danska flokkin - og harvið eisini upp í tingbólkin og stjórnargrundarlagið. Jóannes Eidesgaard skal halda síni vallyfti um ikki at blanda seg í danskan politikk, men hann skal eisini kenna sítt pláss, gera sína skyldu og so kann hann krevja sín rætt.

Eitt javnaðarumboð er eitt javnaðarumboð og eigur at samstarva við onnur javnaðarumboð. Tað er júst aðalmunurin millum Javnaðarflokkin og aðrar flokkar, at Javnaðarflokkar samstarva um landamærk, teir eru partur av eini alheims rørlu - arbeiðararørluni, og tá ber ikki til at krógva seg handan tjóðskaparligar hvørvisjónir.

Landsstevnan skal eisini taka stóðu til linju hjá Javnaðarflokkinum í sjálvstýrismálum - og her skal stevnan gera púra greitt:

- Tað eigur ikki at koma upp á tal, at fullveldis- ella sjálvstýrisætlanir skulu kosta føroyingum vælfærdina. Alt tósið um, at vit mugu klára okkum við tí, sum landið kann geva, eru kávalótir. Einku framkomið land í heiminum gyrðir seg inni á slíkan hátt.

Hinvegin skal landsstevnan ikki áleggja flokkinum at ganga sambandsleiðina. Tað er tann reina hugmód. Gongda leiðin er økt sjálvstýri - fyribils innan fyri ríkisfelagsskapin. Loysingin í sjálvum sær er einki endamál. Endamálið er sjálv sagt, at vit klára okkum sjálvi - politiskt og búskaparliga. Tá kunnu vit tosa um frælsi. Hitt, bara at proklamera okkum »fræls« - uttan at vit eru búskaparliga fræls - tað ber meira dóm av nationalistiskum harradreymum.

Fyrr var tað »loysing«, síðan var tað »skipað loysing«. Nú er boðskapurin »fullveldi«. Øll hesi hugtøk bera dóm av, at onkur vil lumpa og lirka. Sjálvandi skulu vit hava »sjálvstýri«. Men latið so »sjálvstýri« verða endamálið, og ikki loysingin, sum seinni kann koma sum ein náttúrlig fylgja av »sjálvstýrinum« - um fólkíð ynskir tað.

Sosíalúrin

Viðmerking

Í veruleikanum hava vit sjálvi ábyrgdina

Tí kunnu vit eins væl formalisera hana, sigur Finnur Helmsdal m. a. í viðmerking til Edmund Joensen og oddagreinskrivararnar í Dimmalætting

Eftir at úrslitið av seinastu kanningini, av hvørja stóðu Føroya fólk hevur í fullveldismálinum, er vorið kunngjørt, er sambandsflokkurin bert farin enn meira í verjastóðu. Fyrr var tað fyrrverandi løgmaður, Edmund Joensen, sum hóast hann fekk taluð í fimm minuttir í kvøldsending Útvarpsins, bert kundi koma við ræðumyndum um vandan í vælfærd, tá fullveldi verður veruleiki. Og í hósðagsblaðnum snýr leiðarin hjá Dimmu seg um, at vælfærdarsamfelagið fer at detta sundur, tá Føroya fólk skulu royna seg sum fræls tjóð.

Ikki eitt orð um, hvørjir møguleikar liggja fyri framman hjá fullveldinum Føroyum. Ikki eitt orð um nakað sum helst alternativ. Eg loyvi mær at endurgeva brot burtur úr nevnda leiðara í Dimmalætting. Í fimta linjubroti stendur soleiðis:

»Hesa ferð ber ikki longur til at venda sær til stjórnina og biðja um hjálp, tá tað fer at ganga niður á bakka búskaparliga«. Citat endað.

Hví orðingin »hesa ferð« verður nýtt veit eg ikki, men her verður helst síðað til, at tá fullveldið er stovssett, so kunnu føroyingar ikki »longur« venda sær til dansku stjórnina, um vit fara út av búskaparliga. Men eg havi hug at spyrja, um Edmund Joensen og leiðaraskrivarin á Dimmalætting hava gloymt, hvussu tað gekst føroyska landsstýrinum, tá teir í 1993 vendu sær til stjórnina orsakað av teimum trupulleikum, sum vit vóru havnaðir í. Hvat segði danska stjórnin tá, Edmund Joensen og onnur sambandsfólk?

Statsministerin og Lykkeitvildu veita lán í samband við bankastøðuna, og vit kenna nú hvat lá aftan fyri hetta stóra hjálpssemi teirra.

Ráðharrin í almannamálum, Karen Jespersen, segði stutt og greitt, at hagnu fingur føroyingar ikki eitt oyra til at bota um óhepnu stóðuna, flestu fólk í Føroyum vóru komin í Karen

Jespersen segði orðarætt: »Den danske regering skal ikke betale for færingernes velfærd, det skal færingerne selv gøre«. Og fyrri at gera greitt, hvussu nógv hon meinti hetta í álvara, syrgdi hon fyrri, at alt tað innan almannaverkið, sum ikki longu var koyrt undir blokk, kom inn undir hann. Hetta fyrri at fyrirbyggja, at ein føroyskur húsagangur ikki skuldi kunna økja refusionsupphæddina munandi.

So fitt var danska stjórnin, tá føroyingurin veruliga hevði tørv á hjálp. Vit vita eisini, hvat danskir politikarar, embætismenn og vinnulívsfólk gjørdu ístaðin móti okkum, og hvat teir kundu hugsað sær at gjørt. Onkur, sum stendur Sambandsflokkinum meira enn nær hevur viðgengið, at danir í veruleikanum høvdu púra klárar ætlanir um at fara avstað við øllum, sum kundi farast avstað við. Skipum og øðrum vinnuligum virkseminum. Og at tað var stovnanin av ópopulera

Finnur Helmsdal, løgtingsmaður Tjóðveldisflokksins

Framtaksgrunninum, sum forði fyrri hesi neyðtøku.

Nei, Edmund Joensen, blaðstjóri á Dimmalætting og onnur, kreppan, sum byrjaði um seinasta tíggu-áráskiftið, er eitt gott dømi um, hvør í veruleikanum hevur endaligu ábyrgdina - tað hava vit sjálvi. Og vit kunnu eins væl formalisera hesa ábyrgd. Og tað gera vit sjálv sagt best við at lyfta høvdið upp frá koddanum og skipa samfelagið soleiðis, at vit verða før fyrri at liva sambært hesi ábyrgd og væl tað. Minnst bert til orðini hjá danska almannaráðharranum 1993.

Finnur Helmsdal, tjóðveldismaður

Komið og syngið við í Hændels Mesias!

Havnarkórið við stuðli úr Vestmanna Gangkóri og í samarbeiði við Føroya Symfoniorkestur framfórði í fyrri ári í adventstíð oratorið Mesias eftir Georg Fr. Händel. Framførsurnar vóru í Fríðrikskirkjuni á Torftum og í Vesturkirkjuni í Havn.

Hændels Mesias er eitt tað mest umtókta stórverk í musikksguni, og mangan

staðni er tað sið enja regluliga at framføra hetta fagnarverk fram móti jólam ella um páskaftíð. Havnarkórið hevur eftir royndirnar fyrra árið avgjørt at skipa fyri Messias-framførslum í Føroyum annað hvørt ár, og í morgin, sunnudagin 13. september, verður lagt fyrri við fyrstu venjingini.

Ynski kórsins er at bjóða sangarum úr øðrum korum

og annars øllum við kórroyndum at verða við, so at hetta kann gerast ein afturvendandi kóruppliving hjá einum størri sangarskara at síggja fram til.

Men ikki allir kórsangarar eru vanir við framførsur av hesum slag, og tað eru partar í hesum tónaverki, sum seta rættuliga stór krøv til sangararnar. Tí verður arbeitt á tann hátt, at tey,

sum seta sær føri fyrri tí og vilja geva sær stundir til tað, møta eina ferð um vikuna til teir torføraru partarnar, meðan tey, sum ikki vilja leggja so nógv fyrri seg, kunnu vera við í stóra kórnum, sum fer at venja nakrar sunnudagar seinnapart eftir avtalu.

Slíkt tiltak krevur sína fígging, og tí verður tikið eitt ávíst luttakaragjald alt eftir, hvussu nógvir sangararnir verða.

Solistar á konsertunum, sum verða leygdagdin og sunnudagin 5. og 6. desember, verða aftur Ernst Søndum Dalsgaard, tenorur, og Lars Thodberg Bertelsen, bassur, sopransolistur verður hesaferð Berghild Poulsen, meðan leiðarin er Willi Gohl hevur aldstolistin við sær úr Schweiz.

Venjingin í morgin verður í Kommunuskúlahøllini og byrjar klokkan 17.30, sigur Havnarkórið